

Судовий розгляд справ про адміністративні правопорушення правил дорожнього руху: особливості та актуальні проблеми сьогодення

Колісник Ю.І., студент ННІЗН НАВС

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор Кузьменко О.В.

Забезпечення безпеки дорожнього руху є одним з основних пріоритетів діяльності держави, тому що саме від створення безпечних умов участі в дорожньому русі залежить життя та здоров'я людей. Проблема аварійності на автотранспорті набула надзвичайної гостроти - щорічно статистика постраждалих у дорожньо-транспортних пригодах по всій Україні залишається невтішною, тільки за 2014 рік було зафіксовано 153205 дорожньо-транспортних пригод, у яких загинуло 4464 і травмовано 32352 громадян [1].

Незважаючи на часті зміни, чинне законодавство щодо забезпечення безпеки дорожнього руху не завжди здатне виконувати охоронну функцію через його недосконалість, низьку професійну підготовку суб'єктів правозастосування та недосконалу систему підготовки водіїв.

Районні, районні у місті, міські чи міськрайонні суди розглядають справи про найбільш серйозні адміністративні проступки за порушення Правил дорожнього руху, за які передбачено найсуворіші адміністративні стягнення - штраф у підвищеному розмірі, оплатне вилучення транспортних засобів, конфіскація предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення, позбавлення права керування транспортними засобами, громадські роботи та адміністративний арешт.

Згідно ч. 1 ст. 277 КУпАП справа про адміністративне правопорушення розглядається у п'ятнадцятиденний строк з дня одержання органом (посадовою особою), правомочним розглядати справу, протоколу про адміністративне правопорушення та інших матеріалів справи [2].

Така обмеженість часовими раками перешкоджає детальному та всебічному розгляду справи про адміністративні порушення Правил дорожнього руху.

Верховний Суд в абзацах 2, 3 п. 24 постанови №14 від 23 грудня 2005 року «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті» визначив, що суди повинні неухильно виконувати вимоги ст. 268 КУпАП щодо розгляду справи про адміністративне правопорушення у присутності особи, яка притягається до адміністративної відповідальності. Під час відсутності зазначеної особи це можливо лише у випадках, коли є дані про своєчасне її сповіщення про місце та час розгляду і якщо від неї не надійшло клопотання про його відкладення. При розгляді справ зазначеної категорії необхідно з'ясувати всі обставини, перелічені у ст.ст. 247 і 280 КУпАП, у тому числі шляхом допиту свідків та призначення експертиз [3].

Але з іншої сторони, затягування розгляду справи в майбутньому на практиці призводить до закінчення строків давності накладення адміністративного стягнення, що відповідно до ч. 7 ст. 247 КУпАП слугує закриттю провадження в справі про адміністративне правопорушення у зв'язку з закінченням на момент розгляду справи строків, передбачених ст. 38 Кодексу, а саме, якщо справа піддомча суду: трьох місяців з дня вчинення правопорушення, а при триваючому правопорушенні трьох місяців з дня його виявлення [2].

Таких коротких строків давності законодавство зарубіжних країн не знає. У деяких державах застосовуються однорічні строки, в інших - дворічні, а подекуди навіть п'ятирічні. Отже, надто короткий строк давності призводить до поширення в суспільстві небезпечного відчуття безкарності за вчиненні порушення. З іншого боку, строки притягнення до відповідальності не повинні бути занадто тривалими, оскільки це порушуватиме принцип правової визначеності і змушуватиме певних осіб невизначено довгий строк перебувати у стані суб'єкта, який притягується до відповідальності [4, с. 225].

У зв'язку з коротким строком розгляду справи про адміністративне правопорушення вважаємо, що необхідно доповнити ст. 277 КУпАП ч. 5 такого змісту: «З урахуванням необхідності у додатковому з'ясуванні обставин справи за клопотанням учасника у справі про адміністративне правопорушення, орган, який уповноважений розглядати справу, може продовжити строк розгляду справи, але не більше ніж на 15 днів. Про продовження вказаного строку орган вносить мотивоване рішення».

Список використаних джерел:

1. Аварійність на автошляхах України. Центр безпеки дорожнього руху та автоматизованих систем. Департамент ДАІ МВС України / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.sai.gov.ua/ua/people/5.htm>.
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення №8073-X від 7 грудня 1984 року // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
3. Постанова Пленуму Верховного суду України №14 від 23 грудня 2005 року «Про практику застосування судами України законодавства у справах про деякі злочини проти безпеки дорожнього руху та експлуатації транспорту, а також про адміністративні правопорушення на транспорті» // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-05>.
4. Банчук О. А. Адміністративне деліктне законодавство: Зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / О. А. Банчук. - К. : Книги для бізнесу, 2007. - 912 с.